

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулаа!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной
декабрин 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

1996
АВГУСТЫН
17
Намарай эхин улаан бишэн
һарын 3
СУББОТО
гарагай 7
№156 (19496)
Газетын эсн
хэлсээгэ.

Мүнөөдэрэй шухала асуудал

ХАРГЫМНАЙ АРЮУН БАЙНАЙ

туһалһандаа урматай ябадагби. Улаан-Баатарта байхадаа, тус ороной али нютаг руу ниидэгдээгүй гэшэб. Аяама халуун уларилтай Губийн талада гү, али Монголой баруун захын хилэ—450 модоной зайда оршодог Улгы нуурин хүрэтэр ниидэжэ, аяншалагшадта, мүн геологуудай байгааалин байлигуудые шэнжэлхэдэнь, аха дүү арадтаа горитой туһаламжа үзүүлдэг байгаабди. Тиихэдээлзалуу мэргэжэлтэдые хургадаг хэмди. Эдэнэрэй олонхидын хоёрдохи, нэгэдэхи классай бортмеханик, бортинженер мэргэжэлтэй, агаарай холо ойрын замуудаар ниидэгдэ болонхой.

Бүргэдэ ниидэхэдээ һодоёо нэмээдэг, далияа ургуулдаг гэдэгтэл, огторгойн уудамаар ниидэһэн бидэнэр мэргэжэл шадабаряа дээшлүүлжэ, агаарай томо онгосонуудта нууха эрмэлзэл зоригто абтадагбди. Тиимэһээ би өөрөө Ульяновск хогодохи граждэн авиациин түбэй дээдэ хургуулида хуралсажа ерээ хэм. Эндэ хуржа байхадаа, ТУ-154 түхэлэй агаарай онгосын бүхы оньһон түхээрлэг шудалааб. Мүнөө Москва—Улаан-Үдэ гэхэн маршрудай ТУ-154 түхэлэй онгосодо 1 классай бортинженерээр 1991 онһоо хойшо хүдэлнэб.

Улаан-Үдын авиапредприятида хүдэлхээ эрэхэдээ, эб нэгэн бүлэ болоһон коллективэй гэшүүд—ахалагша бортмеханик П. В. Архинчиев, авиапредприятиин ветерануудай эсэгэ, нүхэр ёноной хургаал заабари үгэжэ, ажалай арюун замда гаргалсаһандань, ходоодоо найн найханиие хүсэжэ ябадагби. Мүнөө ТУ-154 түхэлэй агаарай онгосо жолоододог 8 экипаж бүридхэгдөөд, ээлжээр холын замда мордодог. Экипаж бүхэнэй командирнууд ажалай баян дүршэлтэй болоһон 1-дэхи классай летчигууд юм. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, А. Б. Дамбаев, Н. И. Давыдов, А. С. Иванов, В. Н. Килин, В. К. Лушковский, А. П. Насонов болон бусад лэ. Бидэнэрэй холын замда мордоходо, ниидэлгын отрядай командир А. Н. Смыков хёрхоор адаглан хаража, хүтэлбэрлэжэ ябадаг, эсэхэ сусахы мэдэхгүй, олоной хэрэгэй түлөө оролдожэ, эрмэлзэжэ ябадаг урагшаа ханаатай хүтэлбэрлэгшэ юм.

Һүүлэй үедэ республикын аймагууд руу үсөөн самолёт, вертолётууд ниидэнэ. Гадна санитарна авиациитай нэмди. Мүн геологууд, ангуушад, ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй, түймэр сараха самолёт, вертолётууд тэдэнэй захилаар республикын аилише нютаг эльгээгдэдэг хэн. Наянай иимэ ниидэлгэнүүд болуулагдаа. Шалтагааниинь гэхэдэ, мүнгэ зөөриһөө боложо, бензин, керосин, абаха аргагүй, үнэтэйшье болоо. Агаарай онгосонуудые нэгэ часай туршада хэрэглэбэл, ехэ мүнгэ хэн түлэхэб даа. Үнгэрэгшэ хабар Мухар-Шэбэрэй аймагай өөһэдүн хүтэлбэрийн захиргаанай хүдоо ажахын управлени таряанай талмай дээрэ хоро сасажа, бог үбһэ үгы хэдын тула тухсай самолёт эриһэн юм. Тиихэдэнь манай авиапредприятиин хүтэлбэрлэгшэд аяар 4-5 миллион түхэриг эрээ хэн. Эды шэнээн мүнгэ тэдэнэр хаанаһаа олохоб даа. Өөрынгөө захиһаа эдэнэр арсаха баатай болоо бэлэй. Эдэ бүхы дутуу дундануудые тоолохо болоо наа, шийдхэгдээгүй асуудалнууд улам олошорно. Иимэ байдалай тохёолдоод байхада, коллективэй хүтэлбэрлэгшэд, гэшүүд арга хургаяа оложо, холо ойрын ниидэлгэнүүдые зогсоохогүй гэжэ оролдоно, эрмэлзэнэбди.

Россин Агаарай Флодой үдэртэй дашарамдуулан, хамта хүдэлдэг үхэдөө амаршанаб, шэнэ амжалта тээшэ уриалаад, харгымнай арюун байһай гэжэ үрэнэб.

Ф. БАРТАНОВ,
Улаан-Үдын авиапредприятиин
нэгэдэхи классай бортинженер,
Ажалай Улаан Тугай орденго.

МАНАЙ ажабайдалда, хүдэлмэридэ хүдэлгээгүй хубилалта гэхэ гү, али доройтолгонууд боложо байһаар. Зүүн Сибирин граждэн авиациин предпритинуудай түдэ түрүү коллектив байһанаа мүнөө ямар байдалтай болоо гэшэбибди? Үргэн олон үлэһадта эдэ бүгэдэн тухай хэлэхэньшье шэдэһэ хүрэхээр.

Урдандаа Буряад Республикын огторгойн уудамаар хэды олон далита онгосонууд ниидэжэ, арадай ажахыда ашаа, олон хүн зониие зөөдэг байгаа гэшэб! Шухала хэрэгэй гарахада, республикын аилише нютагта хүдэлжэ, ажабуужа байһан хүнүүд 30-50 минутын туршада Улаан-Үдэ ошохо гү, али гэдэргээ үржэ эрэдэг нааб даа. Харин мүнөө...

Республика соогуур ниидэдэг самолетууд үсөөн болошоо. Тоолон хэлэхэ болоо наа, мүнөө Нижне-Ангарск, Таксимо, Хурамхаан, Боржиган, Багдарин гэхэн маршрудаар далита онгосонууд ниидэнэ. Бусад нютагууд руу самолёт, вертолётууд ниидэхээс болонхой. Шалтагааниинь гэхэдэ, мүнгэнэй мордохонһоо уламжалан, техникэ, түлишэ дутадаа.

1967 ондо Эрхүүгэй авиационно училищи түргэжэ эрэхээр, Улаан-Үдын авиапредприятида хүдэлжэ ябанаб. Үнгэрхэн үе тоо АН-2, АН-24, ТУ-154 түхэлэй агаарай онгосонуудаар ниидэхэдээ, ажалай баян дүй дүршэлтэй болодоо. Мэргэжэлдээ олон залуушуулые хурган хүмүүжүүлһэньшье байһааб. Түгэ Сибирин технологическа университет түргэһэн жэлдээ АН-24 самолётдой ахалагша бортмеханигаар хүдэлөө хэм.

Он жэлүүдэй үнгэрхэ бүри далита онгосонуудай олонорходо, найн техниктэй болоходо, мэргэжэл шадабаряа дээшлүүлхын түлөө оролдодог, эрмэлзэдэг байһаннай эли. Манайга 1987-1990 онуудай туршада аха дүү Монголой Республикада АН-26 түхэлэй онгосоор ниидэхэдээ, хэды олон залуушуултай хүдэлжэ, мэргэжэлээ найнаар шудалхадань

Үбһэ хуряалга-халуун хаһа

ШЭМЫЕНЬ БУУРУУЛАНГҮЙ

Манай аймагта үбһэ хуряалгын халуун хаһа мүнөө түлэг дундаа ябажа байна гэшэ. Наратай, дулаахан үдэрнүүд хэмтэй хадаа час, минута бүхэн үнэтэй ха юм даа. Нёдондо жэл ган гасуур боложо, ногоон найнаар ургаагүй хэн. Мүнөө жэлдэ ногооной ургаса нёдондонойхиһоо хураггүй найн, гансал энэ ургасаяа сэт бэлзортонь, найн шанартайгаар хуряжа абаха шухала. Мүнөө сагта үбһэндөө хэзээ гарахые, яажа хуряахые хэньшье урданайхи мэтээр дээрэһээ урялхаяа, заабарилхаяа болонхой, таряшан бүхэн ажалаа яагаад эмхидхэхые өөрөө мэдэнэ. Гэбэшье ургаһан ногооной амта шэмэнь августын хахадһаа хойшо буурадаг, шанарын доошолдог гэжэ мартажа болохогүй.

Энэ жэлдэ манай аймагта 18840 гектар талмайда ургаса хуряагдахаар хараалагдана, эдэнэй 17300 гектарта ногоон сабшагдаха, 1034 гектарта олон жэлэй, 500 гектарта нэгэ жэлэй ургамал таригданхай. 1703 гектар талмайда силос дараха ногоон хуряагдаха.

Урдур хараалжа түсэблэһэнэй ёһоор, 12600 тонно үбһэн, 400 тонно олон жэлэй болон нэгэ жэлэй ургамал, 9800 тонно силос хуряагдаха болоно. Ерэхэ үбэлжэлгэдэ малай эдихэ 6866 тонно тэжээл бэлдэгдэхэ.

Энэ жэлэй ургаса хуряалгын эгээл хүшэр юумэн гэхэдэ, үбһэ хуряалгын техникэдэ запас хэрэгсэлнүүд ехээр дуталдана, 400 миллион түхэригэй хэрэгсэлнүүд. Тиимэһээ оройдоол 80 миллион түхэриг үгтэһэн байгаа. Агроснабай баазануудта миллионь уридшалан түлөөгүйдэ запас хэрэгсэлнүүдые үгэдэггүй байна. Энэнь мүнөө сагта нэмэлтэ бэрхэшээлнүүдые шаруулна. Мүнөө жэлэй үбһэ хуряалгые үнгэргэхын тула 1,3 миллиард түхэригтэ түлишэ, тоһодолгын зүйлнүүд хэрэгтэй. Харин эдэе хоолой зүйлнүүдээр үбһэшэднай яһала хангаданхай. Июлийн 25-най байдалаар 50 звено үбһэ хуряагдаа гараад, 75 гектар талмай сабшаад байна. Эгээл түрүүлжэ июлийн 20-доор Михайловкын таряашадай 16 звено үбһэндөө гараһан юм. Сагай уларилай найн байбал, михайловкынхид эрхим шанартай элбэг тэжээл бэлдхэжэ, ерэхэ үбэлжэлгээ түгэс угтаха ёһотой.

Б. ОЧИРОВ,
Захаминай аймагай хүдөө
ажахын управлениин ахамад
агроном.

ЗАЛУУШУУЛ ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Монголой Генеральна консул Дашням республикын элдэб министрствэнүүдэй, албан зургаануудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй пресс-конференци үнгэрэбэ. Монголой Правительствын шэнэ бүридэл тухай тэрэ хөөрөө. Ороной нэгэ Правительство Премьер-Министр ба 9 министрһээ бүридэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Правительствын 6 комитэдэй орондо мүнөө 4 комитет байгуулагдаа. Монголой Правительствын шэнэ хүтэлбэрлэгшэдөөр гол түлэб

дүшөөд наһанай залуушуул дэбжүүлэгдэ гэжэ Дашням онсолбо.

Тэрэшэлэн Монголой Правительство Россин гүрэнтэй, Буряад Республикатай харилсаа холбоого үргэдхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха гэжэ мэдүүлээ.

Орон дотор халуун тахал үбһэнэй элирүүлэгдэһэн тухай Монголой Генеральна консул түгэсхэдөө мэдээсэбэ. Ороной 6 аймаг хиналта доро абтанхай, энэ үбһэнэй хүжэрхэгүйн тула бүхы хэмжээнүүд абтана гэжэ Дашням хэлээ.

Э. ДАМБАЕВА.

Сагай уларил ТҮРҮҮШЫН ХЮРУУ...

Республикын баруун-урда нютагуудһаа бууһан дулаан нөбшөөнөө уламжалан, һүүлэй хэдэн хоногой туршадахаа хаанагүй халуун үдэрнүүд болобо. Тиигэһээр халуун уларил хэрюун агаараар нэлэгдэжэ, Ахын, Түгхэнэй, Захаминай болон бусад аймагуудта аадар бороо ороһон байна. Бороогой һүүдээр һүнииндөө 7-12 градус дулаан болоо. Харин Баунтын хүбшэ тайгада нэгэ градус хүйтэн боложо, түрүүшын хюруу унаба.

Республика дотор ойрын үдэрнүүдгэ баруун-урда зүгһөө хура бороогой үүлэн нүүжэ ерэхээр хүлээгдэнэ. Аадар бороогтой, шанга наххитай үдэрнүүдэй болоходо, һүнииндөө 8-13, үдэртөө 13-18, холын хойто зүгэй нютагуудта һүнииндөө 2, үдэртөө 15-16 градус дулаан байха. Тиихэдэ эдэ үдэрнүүдтэ Ахын, Түгхэнэй, Захаминай болон бусад аймагуудта һүнииндөө 0 градус, үдэртөө 17-18 градус дулаан болохоор хараалагдана.

**Н. СИЗОВА, Улаан-Үдын гидрометеобсерваториин
сагай уларил шэнжэлэгшэ-инженер.**

Буряад Республикын Правительствада

ЗОНОЙ НУУДАЛ БАЙДАЛДА АНХАРЖА...

Республикын Правительствын Президиумэй ээлжээтэ заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэн бүхы асуудалнууд хүн зоной нуудал байдалда хабаатай байба. Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын нэгдэхэ орлогшо В. К. Агаловай мэдүүлхэнэй ёһоор, ажауудал хангалгада бүри мүһэн зориулагдаа.

Жэл бүри эдээ хоолой, түлишэ-түрхисын зүйлнүүд хойто зүгэй болон хойто зүгтэ адлидхагдаһан районуудта болзорһоо урид эльгээгдэдэг гэшэ. Энэ тоодо Баргажанай, Баунтын, Хурамхаанай районууд оролсоно. Эдэ районуудай нютагай өөһэдэн хүтэлбэрийн захиргаануудыг толгойлогшод гүрэнэй зүгһөө үгтэнэн дэмжэлгын мүнгөөр ямар хүдэлмэрийн ябуулагдажа байһан тухай хөөрөб. Тусгаар номологдоһон мүнгэнэй нилээн эхэ хуби ондоо тээшээ хэрэглэгдэнэ гэжэ элрбэ.

Энэньшье нэгэ талаараа ойлгосотой. Хаа-яагүй мүнгэнэй дутагдахада, "халаана табиха" хэрэг гарана ха юм. Гэбшье гүйсэдхэхы журам хазагайруулжа болохогүй, юуб гэбэл, хүсэндөө байгаа хуулинуудыг гүрэнэй, гүрэнэй бэшшье хүтэлбэрилэгшэд хазагайруулха ёһогүй гээд республикын прокуророй орлогшо М. М. Гершевич тэмдэглэбэ.

Тусгаар абтаһан тогтоол дотор нютагай бюджетэй гаргашануудта эльгээгдэнэн хойто зүгыг дэмжэлгын мүнгыг бусаан тэхэрюулжэ, сэхэ зорилгоор хэрэглэхэ тухай заагдаба.

- Агропромышленна комплексын эдээ хоолой болон буйлуулан болбосоруулгын промышленностьда тогтонихоло захиалаа, - гэжэ республикын хүдөө ажыхын болон эдээ хоолой министрэй орлогшо А. А. Лазарев үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Һалбарин ажал ябуулгыг хайжаруулха талаар Правительствын нёдондо абтаһан шийдхэбэрийн хэр

бээлүүлэгдэжэ байһан тухай тэрэ хөөрөө. Буйлуулан болбосоруулдаг предприятинуудай хүдөөгэй эд үйлдэбэрилэгшэдтэй сэхэ харилсаатай болоһониинь ехэл урагшатай. Олон ажыхынууд предприятинуудай акцинуудай эзэмдэгшэд болоо. Нёдондоной дүнгүүдтэй сасуулахда, Нарһатын, Хорийн, Кабанскын тоһоной заводуудта, Улаан-Үдын хүнэй комбинадта товарна продукция үйлдэбэрилэг дээшэлээ.

Гадна предприятинууд хэрэглэгшэдтээ дүтэ болоо. Ганса Улаан-Үдэдэ худалдаа наймаанай 69 газар бии. Тэрэ тоодо 25 фирменнэ магазин оролсоно. 80 шахуу магазин районуудта тоологдоно. Гэхэ зуура һалбариде өөрын бэрхшээлнүүд олон гэжэ министрэй орлогшо дурдаба. Хүн зоние эдээ хоолой зүйлнүүдээр хангалгыг дам саашадан хайжаруулгын тула эдээ хоолой болон буйлуулан болбосоруулдаг зарим предприятинуудыг түрүүшын ээлжээндэ мүнгөөр һомолхо гэхэн шийдхэбэри абтаһан байна.

Федеральна эдээ хоолой корпорациин Бурядай филиал энэ хэрэгтэ 4 миллиард түхэригэй бюджетнэ ссуда үгэхыг хараалха хэрэгтэй. Районуудай нютагай өөһэдэн хүтэлбэрийн гулваанар һалбарин предприятинуудыг нютагай налогһоо сүлөөлхэ асуудал хаража үзэг гэжэ заагдаһан байна. Зайн галай түлөө түлөөһыг хүдөө ажыхын предприятинуудта адъяар түлүүлхэ арга һалбарин предприятинуудта олгохо, энэ талаар элшэ хүсэнэй комисси арга боломжыень олохо ёһотой гэжэ заагдаба.

Буряад Республикын гадаадын экономика хайрласанай министр В. А. Ивановой элдхэнэй удаа "Буряад Республикын гадаадын экономика ажал ябуулга тухай" Хуулин проект Президиумэй заседани дээрэ хайшаагдаба. Тус документые зүбшэн хэлсэлгын болоходо, экономикын мүнөөнэй эрхэ

байдалда, мүн саашаа гадаадын экономика ажал ябуулгыг хүгжөөлгэдэ Хуулин тус проект зохиодоно гэжэ тэмдэглээ. Зүбшэн хэлсэлгын удаа Хуулин проект хайшаагдаад, Республикын Арадай Хуралай үзэмжэдэ табигдаха гэжэ шийдхэгдэбэ.

Буряад Республикын гүрэнэй санэиднадзорой түбэй начальник А. Б. Болонинов мэдээсэл хэхэдээ, хүн зоной нуудал байдалай муудалһанһаа, нүүдэл-ябалганай эдэбхижэнһээ боложо халдабарита үбшэнүүд олоһороо. Маажуурһаа, бөөһэтэлгэһөө гадна, туберкулёз, тахал мэтын аймшагтай үбшэнүүд дэлгэрээ. Монгодо хүн зондо халдадаг тарбаганай тахал жэл бүри үзэгдэдэг болонхой. Эрхүүгэй тахал үбшэ шэнжэдэг зарим шэнжэлэлгын институтай мэдээгээр, хүршэнэртэмнай иимэ үбшэн бии болоо. Эдэ бүгдэһөө уламжалан, Президиумэй заседани дээрэ тусхай программа абтаа. 1997-2000 онуудта Буряад Республикын дэбисхэрыг хүнүүдэй, ан амитадай, ургамал ногооной онсо халдабарита үбшэнүүдһээ, хорото бодос оруулгаһаа, дэлгэрүүлгэһээ хамгаалха тухай гэжэ тус программа нэрлэгдэнхэй.

Удаадахи тусхай зорилго республиканска программа "Радон" гэжэ нэрэтэй. Байрануудай һэриусүүлэгдээгүй һаа, энэ газ хүн зоной бэе махабадта муугаар нүлөөлжэ, элдэб үбшэнүүдэй шалтаган боложо магад. Илангаяа газарай хүрһэнэй гандан хахарһанһаан иимэ газ хэмһээ ехэ болодог. Тиймһээ энээн тухай мэдээстэй байха хэрэгтэй. Эмнэлгын ваннаныудыг абахадаа, врачай заабаринуудыг сахиха шухала. Халуун ванна абаха гэбэл, һайн байрануудыг абаха хэрэгтэй.

Правительствын Президиумэй заседанида республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А. Д. Карнышев, Арадай Хуралай депутатууд А. Г. Нечаев, А. С. Шилев гэгшэд хабаадаа.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

Үглөөдэр - Россин Агаарай Флодой Үдэр

ХОЛЫН ЗАМДА АЯТАЙГААР

Улаан-Үдэ авиапредприятиин аэровокзал соо эртэ үглөөгүүр ороходо, хүн зон үсөөншэг, эндэ тэндэ нэгэ-хоёр бүлэгэй хөөрлэдэжэ байхань харагдана.

Үглөөнэй Москва, Эрхүү хүрэтэр маршрудай агаарай онгосонуудыг үдэшөөд байнабди. Үдэрэй 12 час 50 минутаһаа Нижне-Ангарск, Таксимо, удаань Багдариин, Баргажан, Хурамхаан нютагуудта ошохо далита онгосонуудай аян замдаа мордохоор бэлэн болонхой, - гээд тус предприятиин пассажирнуудыг болон ашаа зорхэ албанай халаанай начальник В. П. Копылова хөөрэнэ.

Хэнэйшье мэдэнээр, һүүлэй үедэ республикын бүхы нютагууд руу нийдэдэг агаарай онгосонууд үсөөрэнхэй. Тийгэбэ яабашье, авиапредприятиин коллектив арга хургаяа оложо, холо нютагууд руу агаарай онгосонуудыг ябуулха асуудал зүбөөр шийдхэжэ, хүн зондо аша туһаая үзүүлнэ ха юм. Сэхыень хэлэхэдэ, Хойто-

Фоторепортаж

Байгалай, Хурамхаанай, Баунтын, Баргажанай аймагуудай ажалшадай аян замда гарахадань, хүндэ байдалай тохёолдодогые ойлгохоор. Юуб гэхэдэ, Хойто-Байгалай гү, али Баунтын аймагуудта ажаһуудаг хүн зон яагаад ондоо нютагууд руу ошохо болоноб? Жэшээнь, Хойто-Байгалай аймагайхид Эрхүүгээр дамжажа, оронойнгоо хото городууд руу ошохо аргатай. Энэнь хэды ехэ гаргашатай болоноб даа. Мүн Баунтын аймагай хүн зон баһал иимэрхүү байдалда оронхой. Тийхэдэ тус аймаг руу ошонон автобусшыг ябадаггүй ха юм. Тиймһээл ябагаар ябаха бэлшэ хадаа агаарай онгосонһоо ондоо ямар транспорт олохо болоноб? Республикын бусад аймагууд руу агаарай онгосонуудай нийдэхээ болоходо, авиапредприятиин талмай дээрэ ондоо хото городуудһаа далита онгосонууд буужа,

пассажирнуудыг абадаг болонхой.

- Москва хото руу манай предприятиин экипажай 135-136-дахы рейсэй ТУ-154, мүн 115-116-дахы Москвагай экипаж үдэр бүри ябана. Тийхэдэ

Владивосток - Москва - Санкт-Петербург, Новосибирск - Южно-Сахалинск, Алма-Ата - Якутск, Сочи - Хабаровск, Шэтэ - Улаан-Үдэ - Красноярск гэхэн маршрудай ТУ-154 түхэлэй онгосонууд нийдэнэ. Гадна манай авиапредприятиин АН-24 түхэлэй самолёт Улаан-Үдэ - Красноярск - Томск - Новосибирск гэхэн маршрудаар агаарай дуулин руу шуумайдаг юм. Тиймһээ манай албанай хүдэлмэрилэгшэд туха сүлөөгүйгөөр хүдэлжэ, эдэ самолёдуудай экипаж угтан абадаг, үдэшэдэг гэшэ - гэжэ Валентина Павловна хөөрөө һэн.

Бидэнэрэй хөөрлэдэһөөр байтар, "Улаан-Үдэ - Нижне-Ангарск гэхэн маршрудай агаарай онгосодо бүридхэл эхилбэ" гэхэн мэдээсэл радиогоор соностожо, замда гараха ажалшад сугларшаба.

Пассажирнуудыг зөөдэг албанай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд холо ойроһоо бууһан айлашадаа угтан абадаг, үдэшэдэг байна. Халаанай албанай начальнигууд В. Г. Анисимова, Г. М. Богачук, А. А. Дондулова, Г. В. Кожина, В. П. Копылова, А. А. Лях гэгшэд халаанайнга хүдэлмэрилэгшэдыг ударидажа, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд

байһанаа гэршээдэг юм.

- Манай хүдэлмэрилэгшэд даалган ажалдаа үнэн сэхээр ханджа, пассажирнуудай хайнаар хангахыг оролдоно. Жэшээнь, В. П. Копыловагай хүтэлбэрилдэг халаанай диспетчернүүд Н. В. Юрьева, Н. И. Зайцева, транзидай хүдэлмэрилэгшэд Т. В. Боронкова, З. Ц. Эрдэниева, пассажирнуудыг бүридхэлд абадаг албанай басага Валентина Балдано, Э. М. Гомбоева, Н. А. Малютина, Д. И. Малаткина гэгшэд хүн зондо энэрхы дулаанаар хандаагаараа шалгардаг. Бүхы халаанай дунда дэлгэрһэн мурьсөөндэ эдэнэр ходооо эрхимүүдэй тоодо ородогын хайшаамаар, - гэжэ тус албанай дарга В. П. Кириллов омогорхон хэлэнэ.

Улаан-Үдэ авиапредприятиин бүхы албатан ажалдаа амжалта туйлан, Россин Агаарай Флодой үдэрыг тэмдэглэжэ байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ, ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ажалай ветеранууд А. И. Сафонов, Г. М. Пономаренко гэгшэд тус предприятиин штабай дарга В. В. Бальдиновтай хөөрлэдэжэ агаарай онгосонуудыг угтай абадаг албанай хүдэлмэрилэгшэд В. П. Копылова, Н. А. Малютина, Э. М. Гомбоева, Авторай фото

Адууна мал үсхэбэрилгэ - амин шухала халбари

ШҮҮМЖЭЛХЫ ШЭНЖЭТЭЙГЭЭР ҮНГЭРӨӨ

ШЭРҮҮБТЭР НООХОТОЙ ХОНИД ТУШАА...

ЭРДЭМЭЙ СОВЕТ дээрэ баталагдана тусхай методикын ёһоор нарин нооһото үүлтэрэй нютагай эхэ хонидые казахай ба кучугурай үүлтэрэй хусануудаар үржүүлхэ селекционно ба зоотехническэ хүдэлмэри ябуулха ажал үргэлжэлүүлэгдээ, - гэжэ Хүдөө ажыхын болон эдээ хоолой министерствын ахалагша зоотехник А. К. Боронцов нэмэлтэ элидхэл соогоо хэлэһэн байна. - Байгша оной эхиндэ базова ажыхинуудта бүхыдөө нарин нооһото үүлтэрэй 4609 толгой, холимог үүлтэрэй 674 толгой эхэ хонид үржүүлэгдэхээр орхигдоһон байгаа юм. Тэрэ тоодо: таряашанай ажыхинуудай Сугайн эблэдэ нарин нооһото үүлтэрэй 617, холимог үүлтэрэй 674, казахай үүлтэрэй 290, байдрагай-халхын 384 эхэ хонид, казах үүлтэрэй 27, кучугурай 4, байдрагай 55 хуса, казах нарин нооһото холимог үүлтэрэй 50, кучугурай баһал тиймэ үүлтэрэй 22 хуса хурьгад, кучугурай нарин нооһото холимог үүлтэрэй 56, казахай нарин нооһото холимог 73 эмэ түлгэ тоологдоно. Хамтын-хубаарилгын Үдын предпрятиин ба Баян-Голой фермэдэ, Баргажанай аймагай таряашанай ажыхинуудай Баян голой нэгдэлдэ, Бодоной эблэдэ ба Хурамханай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бүхыдөө 5907 толгой элдэб үүлтэрэй хонид мүнөө манай харууһан доро абтанхай юм.

Энэ жэлдэ 3 ондоо янзаар үржүүлэгдэжэ, бүхыдөө холимог 3000 хурьгад абтанхай байна. Май нара соо жэлтэй болоһон залуу холимог түлэгүүдэ бонитировко гараа, шалгалтын комисси хусануудаа хаража бүридхөө. Энэ нарын хүүл багаар бүхы ажыхинууд хөөбэрээ гэхынь урда тээ нооһоёо хайшалжа абтанхай байха юм. Шэрүүбтэр нооһотой хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 1,660 килограмм нооһон абтаа, сэбэр утаһанайн гараса 7,8 процентдэ хүргэгдөө. Хайшалагдана нооһотой сагаан үнгэнь аяр 70, сагаан-хүрин үнгэнь миил 5, харуул хүрин үнгэнь 19 процентынь эзэлбэ. Хурьгад эхэнэеэ һалгаагдахадаа, толгой бүрийн шэгнүүринь эрэнүүдын 24, эмэнүүдын 22 килограммад хүргэгдэһэн байна, - гэжэ тэрэ хэлээ.

Шэрүүбтэр нооһотой эхэ хонидые искусственна онол аргаар үржүүлхэ тухай асуудалда малай үүлтэр найжаруула республиканска "Буянтаск" нэгдэлэй түрүүлэгшэ Я. К. Левитин тодорхойгоор тогтобо. Республика дотор нарин нооһото үүлтэрэй хажуугаар шэрүүбтэр нооһотой хонид үсхэбэрилэгдэхэ ёһотой юм. Эндэ али нэгынь шэлэһэнэй байл хэрэггүй. Хонидо хоёр шэглэлээр үсхэбэрилхэдэ өөрөгүй бшуу.

Шэнэ ондоо үүлтэрэй хусануудые худалдажа абахадаа, айхабтар ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдаха ушартай болоно. Нэгэ хуса мүнөө 1 миллион түхэригэй сэнтэй юм.

Ушар тиймэһээ зөөридөө гамтайгаар хандаха гэшээ онсо удха шанартай байна.

Эхэ хонидоо искусственна онол аргаар үржүүлхэ асуудал мүнөө үедэ нютаг бүхэндэ ехэл хурсаар табигдаха ёһотой. Энэ хэрэгые үнгэргэхэ дүй дүршэл манда бии. Манай бааза дээрэ мүнөө эхэ хонидые үржүүлхэ 41 толгой хуса харууһалагдажа байна. Ажыхинуудта зэр зэмсэг бии, технологиёо мэдэхэ болонхой.

Хамтын-хубаарилгын Үдын предпряти, Баргажанай аймагай Баян-Голой ажыхы нёдондо эхэ хонидоо искусственна онол аргаар үржүүлээ һэн. Сугайн совхоз энэ хэрэгые үнийнэй хэрэглэдэг болонхой.

Томо һайн түл абаха зорилготойгоор үмсын зон нарин нооһото үүлтэрэй хонидоороо шэрүүбтэр нооһотой хонидые андалдаг заншал олохо байна. Загарайн аймагай "Дружба" колхоздо иимэ ушар дайралдаба. Энэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуула шухалада тоологдоно.

Хүдөө ажыхын болон эдээ хоолой министерствын мал ажалай таһагые даагша К. А. Албашеев үгэ абахадаа, ямар аймагууд энэ үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилхэб. гэнэн асуудалда тодо харюу гөө. Буряад орондо анхандаа бии байһан шэрүүбтэр нооһотой хонидой ямаршые шалтагаангүйгоор үгы болгодоһон ушарые ханаандаа оруулаа. Нарин нооһото үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилдэг болодо, олзо оршо абадаг болошо зон гэшээ гүбди? Үдын предпряти үблэдөө хурьгадаа абажа байһан аад, хабарай сагта абадаг болохоодо, хурьгадаа олоор гарзалуула. Зэдын аймагай Борьёогой совхозой иимэ хубилалта хэнгүйгоор, эхэ хонидоо ороһо таряанай зүйлөөр тордөөд байхадаа, түй олоор абаһаар зандаа ха юм.

Хэжэнгын аймагта шэрүүбтэр нооһотой буряад үүлтэрэй хонидые худалдажа асархын тула мүнгэн зөөри хэрэгтэй. Суулгын совхозой директор нүхэр Цыренов энэ үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилхээ таһа арсаба. Тэндэхи хонидые ондоо тээшэнь худалдаха асуудал бидэ шийдхэхэ ушартай болонхойбди.

Манай бэлүүлхэ саашанхи хараа зорилгомной угаа ехэ. 2000 ондо республиканнай нарин нооһото үүлтэрэй 600 мянган хонитой болохо, мүнөө 400 мянган толгойтой байна. Шэрүүбтэр нооһотой хонидоо 100 мянган толгойдо хүргэхэ ёһотойбди. Энэ талаар продукция худалдаха дэлгүүрэй асуудал дары шийдхэхэ уялгатайбди, - гээд нүхэр Албашеев түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

НАНАМЖАНУУД, ДУРАДХАЛНУУД, ШҮҮМЖЭЛЭЛНҮҮД

ЭЛИДХЭЛНҮҮДЫЕ зүбшэн хэлсэлгэдэ Буряадай хүдөө ажыхын эрдэм-шэнжэлэгын институтдай лабораторие даагша Ю. М. Нагаев хабаадалсажа, шүүмжэлхы шэнжэтэй үгэ хэлээ. Ажыхинууд шэрүүбтэр нооһотой хонидые үсхэбэрилхэ, олзо оршо абаһагүй, гарза гаршада ехээр

орно. Энэ үүлтэрэй хонидой түл түрээсэнь ашаг үрэ багатайгаар шэнжэлэгдэнэ. Ажыхинуудта хэр ашаг шэмэтэй хурьгад абтанаб гэнэн баримтанууд элидхэлнүүд соо хэлэгдэнгүй үнгэрөө. Фермэнүүд дээрэ байдрагай, кучугурай ба казах үүлтэртэ хонидые тэрэ зандань үсхэбэрилхэ эрхэтэй зон гүбди? Хэрбээ эрхэтэй һаа, энэ шэглэл наринаар баримталха шухала гэжэ онсолбо.

Буряадай Эрдэмэй түбэй хүдэлмэрилэгшэ В. А. Тайшин нүхэр Помишинэй эхилһэн ажал үргэлжэлүүлжэ байһан тухайгаа хөөрөжэ үгөө. Хитадай Арадай Республикын Үбэр-Монголһоо шэрүүбтэр нооһотой буряад үүлтэрэй хонидые худалдажа асархын тула мүнгэн зөөри хэрэгтэй гэжэ тэрэ эрдэмэй соведэй гэшүүдтэ хандаба.

Забайкалиин нарин нооһото үүлтэрэй буряад түхэлэй хонидые үсхэбэрилхэ хэрэг манай гол халбари байһан зандаа, - гэжэ хамтын-хубаарилгын Үдын предпрятиин директорэй орлогшо В. К. Халматов мэдүүлэ. - Энэ халбарихаа һая болотор гол олзоёо абадаг байгаабди. Теэд һүн, мяхан болон нооһотой ехэл үнэгүй болоһоһон ушарһаа һү һаалиин нэгэ фермэ үгы хээбди, хонидойнгоо тоо зөөрүүлээбди.

Хонидоо хабар түрүүлхэдэ манда шалтагаан байгаа. Хонидой байранууд һүүлэй хэдэн жэл соо наг шэбхэлээ сэбэрлэгдээгүй. Зайн галай үнэ сэнтэй дэшлэлһэн ушарһаа кошаранууд соогоо каорифернуудые хүдэлгэжэ шадахага болонхойбди.

Иимэ эрхэ байдалда хүдэлхэдэ угаа хүндэ. Манай ажыхы Үбэр-Монголһоо 550 толгой шэрүүбтэр нооһотой буряад түхэлэй хонидые асараад, ондоо үүлтэртэй холингүйгоор тэрэ зандань үсхэбэрилжэ байна. Энэ жэлдэ хайшалагдана нооһотой 60 процентны муудаһан үлэтэй байхадань, Улаан-Үдын валенка дарадаг фабрикада тэрэнэй килограммынь миил 2 мянган түхэригөөр худалдабабди. Мүнөө манда 800-гаад толгой хонид байна. Тэдэнэй саашан олошорууһанай үлүү гэжэ тоолонобди гэбэ.

Шэтын областиин Агын Буряадай автономито округой Зүдхэлийн колхозой ахамад зоотехник М-Д. Дамдинжанов үгэ абажа, ажыхыдаа ябуулжа байһан ажал хүдэлмэрээ тодорхойгоор хөөрөбэ. Дүй дүршэлөө халан абаһаар сэнтэй дурадхалуудые оруулаа.

Удаань Буряадай хүдөө ажыхын академийн кафедрые даагша, профессор С. Н. Балдаев, Буряад Республикын Арадай Хуралы комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. Б. Саганов, хүдөө ажыхын болон эдээ хоолой министр Б. Ц. Семёнов гэгшэд эндэ дэлгэрэнгы үгэнүүдые хэлэжэ, тодорхой дурадхалуудые оруулаа, нанамжануудаа хубаалдаа, шүүмжэлэнүүдые хээ.

Байгша оной хоёрдохи хахадта энэ үүлтэрые саашанда найжаруула талаар тусхай шийдхэбэри нэмэлтэгийгээр, заһабаритайгаар батаалгдан абтанхай байна.

А. ДОНДКОВ.

БУРЯАД ОРОНОЙ эрхэ хонидые үсхэбэрилхэ программын хэр бэлүүлэгдэжэ байһан тухай республикын эрдэмэй соведэй суглаан Улаан-Үдэдэ һаяхан болобо. Энэ суглаанай хүдэлмэридэ эрдэмэй соведэй гэшүүд - энэ үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилдэг аймагуудай өөһэдэйн үүлтэрийн зургаануудай тусгаажыхын управлениүүдэй начальнигууд, ажыхынуудай үүлтэрилэгшэд, эрдэмтэд, Буряад Республикын Арадай Хуралы Бюджетэй, налогуудай, финансын болон банкнуудай комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. Б. Саганов, Буряад Республикын Президентын даагша А. М. Шевченко, сопонерно "Улаан-Үдын нарин мануфактура" бүлгэмэй генеральна директор К. П. Цыренман болон бусад хабаадаба. Суглаанай хүдэлмэриие эрдэмэй соведэй түрүүлэгшэ - Республикын Правительствын түрүүлэгшын орлогшо, хүдөө ажыхын болон эдээ хоолой министр Б. Ц. Семёнов гэгшэдэ, 1992 онһоо хойшо буряад орондо шэрүүбтэр нооһотой хонидые үсхэбэрилжэ худалдан тухайн онсолон тогтобо. Энэ шухала хэрэгые А. Цырендондоков, В. Б. Саганов болон бусад айд үсхэлээр эрхилэгдэжэ эхилэһынэ эли. Мүнөөдэрэй үүлдээр тодорхой хүдэлмэри үүрүлгэдэ. Баргажанай, Хурамханай, Хориин болон таряанай аймагуудта даб дээрэ шэрүүбтэр нооһотой холимог 100 толгой эхэ хонид үржүүлэгдана гэжэ тэрэ хэлбэ. Шухала энэ хүдэлмэрийн ханшарын энэ суглаарад шалдага ойлгосотой. Мүнгэн хурьгаар, үбһэ тэжээлээр хандажа байһан сагта иимэ үүлтэрэй хонидые бии болгохо үүрүгтаа хүшэр гэжэ министр мэдүүлээ, суглаанда зүбшэн мэдэгдэхэ асуудалнуудтай ханшуулаба.

КОНИН НҮРЭГНАЙ МҮНӨӨ ХАЙШААБ?

МОСКВАГАЙ Скрябинэй нэрэмжэтэ ветеринарна академийн профессор, ветеринарна эрдэмэй доктор А. Цырендондоков гол үүлдээ хээдээ, һүүлэй үедэ Россин Федерациин олохон аймагуудай, тэрэ тоодо Буряад оной болон Шэтын областиин олохон хунүүдтэй, суг ажалладаг үүлдээ ходо уулзадаг ажалладаг болоһоһоо хангалтаа болонхойбди. Забайкалиин нарин нооһото үүлтэрэй хонидые бии болоһоһоор 40 жэлэй ойн баяр иимэ оной июль нара соо үүлдээ боложо үнгэрөө. Энэ үүлтэрэй дашарамдуулан, үүлтэрэй ажал ябуулгын конференци эндэ болоһон байна. 3 жэлэй саада тээ танай республикада баһал үүлтэрэй конференциин үүлтэргэдэһынь мартахы хонид мүнөө сагнай тэдэ хонид боложо хубилаа. Хонидын хугасаа соо сагай хонид хоёр дахин буруутгажа, хонид ажалда ехэл муугаар болоһо. Росси гүрэн дотор үүлтэрэй үедэ хонин хүрэг ехэл үүлтэрэй гү, али аяр 3 дахин болоһо. Буряад орондо ба Шэтын областьдо толгойнь үүлтэрэй хонидые бии болоһо. Үүлтэрэй хонидые бии болоһо, Шэтын областьдо болотор 4,7 миллион үүлтэрэй хонидой бии байһан һаа, Буряад мүнөө оройдоол 800 үүлтэрэй үлөөдөө. Мүнөө үүлтэрэй үлэһэниинь эндэ үүлтэрэй өөһэдөө һайн мэдэнэ. Астраханиин болон Волгоградай аймагинуудта байдалынь үүлтэрэй доройтонхой. Би тэндэ үүлтэрэй кадаа мүнөөдэрэй үүлтэрэй һайн мэдэнэб. Волгополиин хизаарта,

ТЮЛЭМ

ДАЙНАЙ ба ажалай ветеран Дугар Юндуновы манай Ага нютагай наһажаал зон жииртээл таниха байдаг. Юундэб гэхэдэ, тэрэ бүхы наһан соогоо зоной дунда, хүн зонтой хамта ажаллажа, нэрэ солоо нэрлүүдэн байха юм. Манай Согто-Хангилай түүхын музей соо Дугар Юндуновай ажал хэрэгүүдые гэршэлхэн баримтанууд яһала олон байха. Тэдэ бүгэдэһөө үндэһэлэн, холо ойрын буряад нютагуудаар

хуршануудые дархалжа бэлэглэдэг, тиихэдэ наһанайн нүхэр, Балбарова Лхама абгай, зурахайн монсогорхон хурнуудые хайса оёлсодог байһан юм. Иигэжэл Дугар ахаймнай эрын гурбан наадануудай эрхимүүдэй нэгэниинь байһан гэжэ тэмдэглэбэ гэшшэбди. Гэхэтэй хамта Дугар аха эрхыдээ эмтэй, долёобортоо домтой, шэгшэйдээ шэдитэй хүн юм. Элдэб янзын буряад арадайнгаа зүүдэг зүүдхэлнүүдые

ябанан Дугар ахайгаа, гэр бүлнхидыень 80 наһанайн ойгоор амаршалаад, бэсын энхэ элүүрые, ута наһа ба удаан жаргал хүсэн үрээгээбди. Дугар ахайнгаа баян намтарһаа аашань, нэмэри болгон, тобшо тэдыгээр хоөрөжэ үгшүү. Тэрэ сэрэгэй албанда, мүн тэрэшлэн нютаг нутадаа ажаллажашые ябахандаа, үнэн сэхээр, урма баяртайгаар ба жэшээлжэ харахаар ябанан байна. Дугар Юндунов Согто-Хангил нютагай түрүүшын

наһан-наһан энсэгшэб. Ошоһонойн хүүлээр мэдэхэлэмни, тэрэ ноёмни 2-хи Украинска фронтые командалагша Р. Я. Малиновский байгаа агша һэн, - гэжэ Дугар Юндунович энсэгэ байгаад, намда хоорэһэн байна. 1946 оной июль һарада Дугар Юндунов сэрэгһээ гэртээ табигдажа ерээд, нютагтаа удаан жэлнүүдтэ трактористаар, автомашины жолоошоноор, соёлой ажалшанаар урагшатай

Гунгаа ЧИМТЭ

Хадхуу шүлэгүүдээр НЮТАГАА БУ МАРТААРАЙ!

Эхэ түрэл нютагаа Эрвээд зундаа ерээрэй. Эхин тоонтон энэ гээд Эгүүридэ мэдээрэй.

Эхин тоонтоо мартаһан хү Энэ газар дэлхэй дээр Зоной дунда шоодборид, Золтой ябахайн мэдээрэй.

Анхан түрэл нютагаа Айлшалхаяа ерээрэй. Анхан тоонтон энэ гээд Алдуугүйгөөр мэдээрэй.

Анхан тоонтоо мартаһан хү Алтан энэ дэлхэй дээр Зоной дунда шоодборид, Золтой ябахайн мэдээрэй.

Хүдөө түрэл нютагаа Хүхын дуунаар ерээрэй. Хүйһэн тоонтон энэ гээд Хүсэд хайнаар мэдээрэй. Хүйһэн тоонтоо мартаһан хү Хүрһэн зөөлэн газар дээр Зоной дунда шоодборид, Золтой ябахайн мэдээрэй.

МАРТАМХАЙ

Манай Дунда-Хотондо Мартамхай хүн бии юмал Обог, нэрээ нанангүй, Ондoo хүний нэрлэдэг. Оо! Ямар хүдэр мартамхай Яагаа һонин нүхэр бэ!

Ажалайнгаа газарта Амаргүй хүн һуунхай ха Самсагүй аад, хүүүүдээ Сагаан галстук зүүхэй ха Оо! Ямар хүдэр мартамхай Яагаа һонин нүхэр бэ!

Байра гэрээ һамаржа, Баруун айлдаа орошоод "Һамган баһа ажалдаа Һамшаба гү?" - гэхэл даа Оо! Ямар хүдэр мартамхай Яагаа һонин нүхэр бэ!

Түргэн түжэр поездын Түмэр харгын биледтэй Зүүлжээ Шэтэ зорёоб гэ Зүгөө алдаад, баруулаша Оо! Ямар хүдэр мартамхай Яагаа һонин нүхэр бэ!

БЭЭЭ МАГТАГШ

Таниха гүт энэ хү - Танай дунда һууна лэ. Хатуу тамхи бааюулаа Хамсы соогоо нюуна лэ

Ондoo хүнэй ажалые Оройдоошые тоодогтуй Харин ахир оорынхээ Мартаад огто һаладагтуй

Үбсүү сээжээ тоншожа Үлүү гараса манардаг. Хамта ажалтай нүхэдэ Харатайгаар мартадаг.

ХОБУУШАН

Хоро үһөө эдхэхэн Хоһон хэлэ шааюулаа Хоһой гашуу үнэрые Хормой соогоо бааюулаа Этэгээдхэн зольботой Эрид шангаар тэмсэе!

Хойболзуулан уусаа Хотон соогуур жороод Дайралдаһан лэ хүний Харатайхан хамуугай Хатуу шангаар тэмсэе Шаахай шэнгээр

Шаазгай мэтээр шаажа Һайн хүнийе хоболодо Муу болгохоо һанада Адаг доройд бэридтэй Аһан шадалаараа тэмсэе

"БАРАС ШЭНГИ БАЖАГАНАЖА..."

(Зураглал)

ажануужа байһан зоной һонирхожо уншахыень, Дугар ахын наһанайн намтарһаа тобшохоноор хоөрөжэ үгэхэ хүсэлтэйб.

Тэрэ залуу шамбай наһанһаа эхилээд, үбгэ наһан болотороо ходоодоо хүхюун зугаатай, дуугай шуутай, шадал шамбайгаар хэнһээшые дортоогүй ябана гэшшэ гэжэ хэлэхэдэмни, намда буруушаажа хэлэхэ нэгэшые хүн одохогүй байха. Дугар ахаймнай аяар 1916 оной гал улаан Луу жэддэ түрэн хатаа, нээрээшые, бүхы наһан соогоо маанадайнгаа дунда "Луу шэнги лужаганажа, барас шэнги бажаганажа" ябана гэшшэ аабза.

Нютагайнгаа уран хайханай харалгада хүгшэниие хүгшэн гэнгүй, залуушуулые залуу гэнгүй, дундуу оролсожо, гоё хайхан хоолойгоороо ханхинаса дуулажа, олоной дундаһаа онсо игардаг, наадаяа шэмэглэжэ шаддаг гэшшэ.

Зунаймнай найр нааданууд Дугар ахайн хабаадалаггүйгөөр болодоггүй байһан. Залуу наһандаа ябаганай урилдаанда хүниие урдаа табидатгүй байһан гэхэ. Бүри һая болотор хара эртэ бодоод, хорёо соогуураа гүйжэ, үндэрые харайжа байгаад, бэсэ һоридог юм һэн. Бүхэ барилдаашадай дунда баһал дээдэ зиндаатай ябаа. Буряад барилдаагаар барилдаанай дүрэнүүдые залуу хүбүүдтэ заажа байхыень оло дахин хараһан хадаа хоөрэнэ гэшшэб. Найр дээрэ түрүүлжэ ерэнэн хүлэг моридомнай Сэдэбэй Цыбен аха (нютаг соогоо Бүмбэжээн Цыбен гэжэ алдаршанан) Дугар Юндунович хоёр морин эрдэниин соло таталуулжа, хүн зониие урмашаадаг байһан юм. Нур харбалгаар манай Дугар ахай баһал урдалхуу ябанан гэшшэ. Зурахай дээрэ оншоод, эбэр номоор хурнуудые хархага гэшшэ баһал бэлэхэн хэрэг бэшэ байха. Согто-Хангил нютагта нур харбалга дэлгэрүүлжэ хэрэгтэ Дугар ахайтан гэр бүлөөрөө ехэ оролдолго гаргаһан юм. Өөрөө нур харбахын хажуугаар, хурһадтаа

бүтээдэг, дархалдаг, уран шүлэгүүдые ба дуунуудые бэшэжэ туршдаг, аргагүй хайхан сэдхэлтэй, хошонгууша, зугааша, урданай үльгэр түүхэнүүдые хайса мэдэдэг, түрүү аха захатанаймнай нэгэн гэжэ бултааран хүндэлнэбди.

Үшөө нэгэ һонирхолтой зүйл хэлэнгүй гаража болохоор бэшэ байна гэжэ наһанаб. Дугар Юндунович гэшшэ хаанашые ябаа сагтаа хүн зоной дунда элдэб янзын бэсын тамирай мурьсоонүүдые эмхидхэжэ, хүн зониие энсэгэжэ, зугаалуужа ябадаг заншалтай юм. Тэрэ нютагайнгаа соёлой байшангай тайзан дээрэ гараад, хүн зоной хараһаар байтар, һуужа байһан һандалияа абажа, доошоо тонгойгоод, амандаа дүтэлүүдээ, шүдэнүүдээрээ зууха муртөө дээшээ аргаахан бодогшо һэн. Энэ хоөрөгшэдэмни нэмэри болгожо, Будалан нютагай дайнай ба ажалай ветеран, бүхы наһаараа автомашины жолоошоноор ажаллаһан, Санжиев Батомүнхэ ахай намда иигэжэ хоороо һэн:

- Нэгэтэ машинаараа Шэтэ ороод, колхознигуудай байшанда хонохо болобоб. Тэндэ танай Дугар Юндунов баһал машинаараа ерэнэн, хонолго һуража байба. Хоюулан олон хүнүүдэй байрладаг таһалгада орожо, ан - бун түбхинэжэ, тэндэ байһан хүршэнэртээ танилсабабди. Үдэшлэниинь Дугарни боосоной мурьсоо эмхидхэбэ гэшшэ. Хойто зүгһөө ерэнэн, мүнгэ ехэтэйшг гэжэ тухайлһан хүн боосоондо 100 түхэриг табья һэн. Тиихэдэмни миний нүхэр, хүн зоной хараһаар байтар, таһагай тэгдунда табятай байһан столые шүдэнүүдээрээ зуужа, дээшэн үргөө бэлэй. Тиигэжэ таһалга соохи олон айлшадые гайхуулжа, энсэдэжэ садаа бэлэйбди.

Энэ жэддэ дайнай ба ажалай ветеран Юндунов Дугар Юндунович 80 наһанайнгаа түрэнэн үдэрые тэмдэглээ. Нютагайнгаа үндэр наһатайшуулай нэгэн боложо

трактористнуудай нэгэн. 1941 оной июль һарын 22-ой үдэр Шөгдэнгэйн таряанай полдээрэ газар хажалжа ябатаараа сэрэгтэ дуудуулан саарһа абажа, Улытын - Адагта байһан гэртээ хүрэхэ сүлөөгүйгөөр, армида мордохон байха юм. Полкын дэргэдэхи хургуули дүүргэжэ, тракторай механик мэргэжэлтэй сэрэгшэдэ С-65 гэжэ томо трактор даалгажа, 18 модо зайтай газарта буудаха шадалтай 203 миллиметрын гаубица гэжэ томо буу 1944 он болотор шэрэжэ ябанан байна.

Даашынь нэгэ тракторганы Зүдхэн нютагай Цыренов Дана ябаа, нүгөөдэ тракторганы һүдэнтэ нютагай Баторов Анудари. 1944 он гаража, бултааран хойшоо зорижо, Львов хото шадар тогтоод, 1945 оной үбэл болотор 30-хи дивизион 106-хи артполкын дэргэдэ Верховно командованиин мэдэлэй резервэдэ байһан байна.

1945 оной үбэлһы фронт мордожо, Венгри, Австри, Чехословаки гүрэнүүдые сүлөөлэлсэһэн байха юм. Брно хото шадар онгожо тогтоод. Дайнай дүлэн соогуур гарахадаа, нэгэ дахин хүнгоор шархатаа. 1943 ондо Дугар Юндуновы ВКП(б)-гэй гэншүүндэ абажа, үдэн тэрэ 3-дахи дивизионий 7-дохи батареин парторгоор һунгадһан байха юм.

Ута буунуудаа хойноо шагтагалаад, Дунай мурэниие гаталаад ябатарнай, хүнгэн сэрэгэй машинатай томо ноён бидэниие тогтоого байгаад, намайе тракторһаамни гаргажа, урдаа зогсоогоод: "Бэрхэнүүдта! Дунай мурэниие ямаршые гарзагүйгөөр, жэшээтэ хайнаар гаталжа гараһандатнай баярланаб! Верховно Главнокомандованиин зүгһөө таанад Баярай бэшгээр шагнагдабат! Колонниие даажа ябанан ахалагша сержант, Таниие үнэтэй бэлэгээр шагнанаб! Амаршалнаб! - гэжэ хэлээд, миний гарнуудыемни шангаар адхаха муртөө, намда 10 метр торгон бүд барюуаһыень

хайнаар ажаллаа. Хүүлээрнь 1952 онһоо эхилээд 1968 он хүрэтэр 16 жэддэ эсшээ сусангагүйгөөр автомашины гаражые даагшаар ажаллаһан байна. Наһанайнгаа амаралтада гараад, үшөө олон жэлнүүдтэ элдэб даабаринуудые дүүргэжэ, хүн зондоо хүндэтэй болоод даа.

Дайнай ба ажалай ветеран Юндунов Дугар Юндуновичай үбсүүндэ "Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай" орден, "Шэн зоригой түлөө" болоод бэшэ олон медальнууд ялардаг.

Дугар ахые шүлэгүүдые болоод дуунуудые бэшэдэг гэжэ халта дурсаад гараһан байнаб. Тиимэ һэн тула гүна гаран жэлэй урда ооройн бэлгэдэ, соёлой байшангай тайзан дээрһээ дуулаһан нэгэ шог дууны магад, хүн зондо туһатайшые байжа болохо гэжэ наһаад, уншагшадайнгаа анхаралда дурадхаха байнаб!

Уулынь дабахал хүсэлтэй хаа,
Унагшал мориёо гамнад гээрэй.
Ушарһан гансатай болохол хаа,
Ундынгаа духаряа татад гээрэй.
Дабааень дабаха хүсэлтэй хаа,
Дабжаахан бороёо гамнад гээрэй.
Дадалсаад хоюулан байха хаа,
Дүлэтэл хараяа татад гээрэй.
Хадыень дабаха хүсэлтэй хаа,
Хазартал мориёо гамнад гээрэй.
Ханилан хоюулан һуухал хаа,
Хатуухан хараяа татад гээрэй.

Дайнай болон ажалай ветеран, аха нүхэр Дугар Юндуновичта үшөө уга наһатай, удаан жаргалтай, улад зондоо хүндэтэй ябахыень хүсэнэбди.

Дамба-Ринчин ЦЫРЕНЖАПОВ,
хүдөө бэшгэшэ.

Агын округой Согто-Хангил хууриин.

МАРТАГДАШАГҮЙ ҮДЭРНҮҮД

(Уянга)

Жэлэй дүрбэн сагай эгээл байхан хаһа—нажарые хүдөөдэ түрэнэн хүнэй шууяатай хотодо үгсэргэжэ байхада ямар һонигүй гэшшэб! Эхэ байгаалитаяа холбоогоо алдаагүй хүдөөгэй зон намайе дэмжэхэ гэжэ наһанаб. Юундэб гэхэдэ, эртэ үлгөөгүүр шүүдэртэй ногоон соогуур нойрмог зандаа нисогшэн хүлөөроо алхалжа сэнгэһэн, машина хашинануудай, автобус, трамвайнуудай шууяагүй хүдөөгэй номгон ажабайдалые үзэһэн, хэзээ нэгэтэ агнуурида гаража, бүхэли һүниез марса һахижа туршанан гү, али байсалагдаһан бугые хараха жаргалтай байһан хүн эдэ

бүгэдээ ямаршые алтаар хотын ажабайдалтай нэлгэхэгүй. Миний нютагта зун орой ерэдэг. Хүйтэн уларилтай Аха нютагай зун - сэнгэшгүгэй хаһа. Хада майланууд ногоон торгоор хушагданхайшые һаа, мүнхэ саһан оройгоороо ялалзажал байха. Сэлмэг үдэр сэбэр уһатай голнуудтан орохо, загаһа халуулидааш. Хажуугааршнн палгайгаар һарлагууд бэлнэжэ ябаха. Дуратай һаа, агнуурида гара: гүрөөһэ гуранай, буга ногооной мур бүтүүлжэ, агнууша нохойтобо ябахандаа, үдэрэй үнгэрһэниешые

ойлгохогүйш. Ямар гоё гэшшэб нютагтамни зунай һүниүүд! Иимэ һүниүүдые мартахаар бэшэ. Хаанашые бай: Богсоондо гү, Сорогто, Саяанда гү, али Дэбидэ газалһаа гараа наашини, хадын голнуудай шааяан сэдхэл зүрхыенш нилээн хүлгүүлхэ. Сэлмэг огторгой оодэ харахадац, гэрэ үндэрөөр, захагүй шэнгээр үзэгдэхэ. Гансахан үндэгэ гаргадаг байһандаа гомдохон суусагаалжан шубуун тэнгэрийн оройһоо тэлэ унажа үхэхэм гэжэ оортоо гэмрһээр огторгойн уудам өөдэ

ниидэн гараха. Далинуудаа эбхээд, доошоо шулуун шэнгээр унажа ябатаараа, газар шууд дайран сасуугаа, ами наһамни хайртай гэжэ ойлгожорхихон юумэндэл, ниидэн талииха...

Хэзээ суусагаалжан шубуухайнгаа жэргэхые шагнажа, гэрэингээ газархай гэнхүүр дээрэ зогсохо аабиб? Саг, яарыш! Шамайе хүлэжэ байха сүлөөмни үгы! Саг, аалидын! Шаһаа боложо, залуу наһанайнгаа тоотой нажарнуудые шууяатай хотодо үгсэргэжэ байхая наһангагүйбди! Саг, тогтыш! Мартагдашагүй үдэрнүүдээ мүнхэлэхөө наһаналби...

Баяр БАЛДАНОВ.

ООН-эй ГЭШҮҮН БОЛОБО

ООН-эй (Түлөөлэгдөөгүй арадуудай эмхи) Женевэдэ үнгэргэгдэһэн суглаанда хабаадалсаһанаа ерэнэн Бүгдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэлэй вице-президент Бата Дугаржапович Баяртуевтай найхан манай корреспондент уулзажа хөөрэлдэбэ.

—Байгша оной июлин 22-то энэ эмхиин урилга абаад, хоёр хүн суглаанда ошообди. ВАРК-ын соведэй гэшүүн, БНЦ-гэй гар бэшгэй таһагыг даагша, түүхын эрдэмэй кандидат Цымжит Пурбуевна Ванчикова намтай хамта ошолдоһон байна. ООН-до ородоггүй гүрэнүүдэй эмхи (ООН) хадаа ООН - той нягта холбоотойгоор хүдэлдэг юм.

ООН-эй бүридэлдэ орохын урда тээ Бүгдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэл хэдэн документ бэлдэжэ, буряад арадыг энэ эмхидэ абыт гэхэн дуралдал оруулаабди. Гурбан жэлэй туршада нэрлэгдэгшэ эмхидэ мэдүүлгемнай хаража, ВАРК-ые ООН-эй гэшүүн болгожо абаба. ООН-до ородоггүй гүрэнүүдэй эмхиин бүридэлдэ 47 гүрэнэй арадууд ородог байна. Тэрэ тоодо Түбэд, Уйгар, Нигери, Руанда болон бусад ороно. Энээнһээ урид

Армени, Эстони, Латви, Грузи тэрэнэй бүридэлдэ ородог байгаа хаа, мүнөө ООН-ой гэшүүн болонхой.

Бидэ ООН-ой ба ООН-эй хоёр бүлэг суглаанда хабаадаабди. ООН-ой бүридэлдэ 100 гаран гүрэнэй 500-600 түлөөлэгшэд ороно. Дэлхэйн үндэһэн арадуудай ба үсөөн тоото арадуудай асуудалнууд жэл бүхэндэ ООН-ой суглаанда зүбшэн хэлсэгдэдэг юм байна. Тэрэшэлэн дэлхэйн үндэһэн арадуудай элүүр энхэ байлга, социальна байдал, үндэһэ яһанай илгаа, үсөөн тоото арадуудай ажабайдал тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг. Гадна дэлхэйн үндэһэн арадуудай жаса байгуулха тухай асуудал зүбшэгдөө. Хоёрдохи бүлэг суглаануудынх ООН-эй заседанинуудһаа бүридөө. ООН-эй 47 гүрэнэй түлөөлэгшэд эмхидхэлэй асуудалнуудые шийдхэбэ. Мүн уласхоорондын ондоо эмхинүүдтэй хайшан гэжэ хүдэлхэб, эдэ эмхинүүдэй суглаануудта ямар аргаар хабаадахаб, мүн арад бүхэнэй шухала асуудалнуудые шийдхэхэ ямар арга байнаб гэжэ зүбшэн хэлсээ. Тэрэшэлэн Генеральна Ассамблейн

ээлжээтэ суглаае хаана, хэзээ зарлаха тухай зүбшэбэ. Ерэхэ жэлдэ Эстониин Тарту хотодо тэрэнэй хуралдаа үнгэргэхөөр хараалагдаа.

Энэ хуралдаанда хабаадахадаа ООН-ой документнүүдтэй танилсаха, тэдэниие суглуулжа абаха гол зорилго табиһан байнабди. Юуб гэхэдэ, иимэ документнүүд манай Буряадта хомор, үгы шахуу байна. Энээнһээ урид Үндэһэн соёлой эблэл дэлхэйн арадуудай хуулинуудта түшэглэн, ажал хэдэг байгаа гэшэ. Харин мүнөө иимэ документнүүдтэй болоод байхадаа, тэдэнтэй зохицуулан гол зорилгонуудаа элрхэйлхэ, тодорүүлха аргатай болобо гэшэбди. Дүн хамта зуугаад документ асараабди.

Түгэхэлдэнь ямар тобшолол хэхэб гэхэдэ, нэгдэхээр, Бүгдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэл ООН-эй гэшүүн болобо гэшэ. Хоёрдохор ООН-до ородоггүй гүрэнүүдэй хуралдаанда ходо хабаадажа байха эрхэтэй болобди. Энэмнай буряад арадай түүхэдэ мартагдашагүй үйлэ хэрэг мүн.

Э. ДАМБАЕВА бэшэжэ абаба.

Хурамхаанай һонинууд

НАҢАЖААЛНУУДАА МАРТАНГҮЙ...

Хурамхаанай аймагай түб хууринай өөһэдэн хүтэлбэриин захиргаанай гулваа Анцифир Япханов тэрэ тушаалдаа томилогдоһонһоо хойшо тосхоной хүн зоной ажаһуудалые хайжаруулха, үйлсэ гудамжануудые ногооруулха, болбосон түхэлтэй болгохо асуудалнуудта горитой анхарал хандууддаг болонхой.

Тэрэниие баримталһан жэшээнүүд үсөөн бэшэ. Жэл бүхэндэ ариг сэбэрье сахиха талаар габшагай нара үнгэргэгдэдэг. Энэнь заншалта болонхой.

Бог шорой, шулуу шохой хаяха тусгаар газар олдонхой. Үндэр наһатай ажалы болон дайнай ветерануудта аймагай өөһэдэн хүтэлбэриин

захиргаанай социальна талаар хамгаалгын таһагай мүнөөр гулваа А. М. Япхановай эдэбхи үүсхэлээр түлээ залһан, үбһэ тэжээл абаашагдадаг болоо.

Һайн жэшээ жэгүүр далитай ха юм. Тэрэнь зүбтэй гээд һанагдана. Аймагай сомоной, нютагай захиргаануудай дарганар үндэр наһатайшуулаа мартангүй, тэдэндэ тусгаар анхарал хандуулжа, һанаа сэдхэхэлынь баясаана. Энэ талаар Барханай гулваа Д. С. Будаев, Уланхаанай—В. Я. Вибе, Гааргын—А. О. Булгатов гэшэдэй эмхидхэн хэмжээ ябуулганууд мүнөө сагай эрилтэнүүдтэ гүйсэд тааралдана.

ХҮГЖЭМШЫН ДУУНУУД ЗЭДЭЛЭЭ

Новосибирск хотын консерватори дүүргэһэн Виктор

Гончиковой зохёһон дуунууд мүнөө манай Хурамхаанай аймаг дотор саг үргэлжэ зэдэлжэ байдаг.

Үсөөн хүн зонтой эвенк угсаатанай түлөөлэгшэ Виктор Гончиковтой гурбан жэлэй саада тээ Хурамхаан тосхондо танилсаа һэм.

Тэрэ гэхээр нютагайнгаа композитор В. Гончиковой зохёохы ажал ябуулгаар һонирхдогби.

Май һарада Дэрээнэй сомоной Алла тосхондо үнгэргэгдэһэн "Одера-96" гэхэн эвенк арадай найр нааданай үеэр "Велико" (буряадшалхада хараасгай гэхэн удагай) гэжэ хүүгэдэй ансамблиин гэшүүд композитор Виктор Гончиковой "Мини Баргажан" гэхэн дууе уран гоёор гүйсэдхэжэ, олоной магтаалда хүртөө һэн.

Г. ОЧИРОВ.

БАЯН ТУГАД

ТҮҮХЭ шэнжэлхэдэ, газар уһанай, обоо уулын, хада гол нэрэнүүд олон юумэ тайлбарилжа болодог. Манай Ивалгын аймаг газар нютагуудые шэнжэлхэд үзэхэдэ, баһа олон һонин юумэ элрэдэг. Би Ивалгада хургуулида һурахадаа Хандуудай абгай гэхэ хүгшэнэйдэ байдаг һэм. Тэрэ хүгшэн хуушан монголоор ехэ номуудые уншаха, урданай юумэ хөөрэхэ. Гансаараа байдаг хуушан хадань, гэртэнь сүлөө байха, тиигээд дүүнэриһь болон хүршэнэриһь Хандуудай абгайнда сугларжа, лото наадаха. Хандуудай абгай өөрөө лото наадахагүй, һамуу һальхай юумэндэ дурагүй, сугаргүй үгшэн һэн. Бишье 11-дэхи класста һуража байһан шалгалтануудтаа бэлдэжэ, номоо үзөө һаамни, дээрэ шэнги байһан тиигээдшье ехэ хүнүүдээр лото-хаарта наадажа байһан эшхэбтэ байха. Заримдаа хүнэй дугахадань, нэгэ заханшые үедэ наадыһа гэжэ байжа дуудаха, тээд би номоо баряад, Ивалгын урда талаа байдаг Баян Тугад гэжэ хада тээшэ ябашахаб. Лото наадууһа ядаад, тэдэ хүхюун хүгшэднай Хандуудай абгай бидэ хоёртоо нэгэ зүүлгэжэрхиһэн байба. Хандуудай абгаймни "Ехэ гэлэн" гэхэ намайе "Бага гэлэн" гэлсэдэг байба. Тээд энээн тушаа би юумэ багсаадаггүй һэм.

Жараад онуудай эхээр манай гүрэндэ амгалан байдал түбхэнэһэн дайн сэрэгэйшые муу хойшололнууд мартагдажа, байра байдал яһала хайжаржа байһан үе һэн. Манай, тэрэ үеын залуушууд зорилго хадаа эрдэм ном лэ шудалжа, Эхэ орондоо туһатай хүнүүд боложо, арад зондоо үнэн сэхэ алба хэхэ гэхэн лэ эрмэлзэл дор ябаабди. Иимээр маниие хургуулида багшанарнай хүмүүжүүлхэ гэртээ ерэхэдэшни, эжымни, баһа ехэ монголшо, түгэдшэ эхэнэр бурханай номой удаха дээрэ үндэһэлжэ, баһал тиигэжэ зааха олонойл хэрэгтэ оролсожо ябаа хаа, һайн ябахаш гэхэ. Тиигээд хургуулидаа һайнаар һураха гэшээ манай гол зорилго гэжэ һайн ойлгодог һэмди.

Би номоо үзэхэдөө, Баян Тугадай саада таладань гараад хуушан дуратай һэм, юуидэб гэхэдэ, тэрэ таладань нэгэ хэдэн хайлаһанг үе юум даа нэгэ набшаһата модод ургадаг юм. Тэдэни хүүдэр дор ороод, хүнгэхэн һэбшээндэ эльбүүлэн, Баян Тугадай хормой дээрэнь һуухадаа, эжидэ эрхэлжэ байһан биһынхан инзаган гү, али ангаахан шэнгээр өөртөө һанагдаһа бэлэйб. Тэндэ байхада, доосоо ехэ тэниглэн, дэлхэйдэ амидардаг бүхы хүн, амитанда һайниие хүсэл хайрлаха мэдэрэл түрэдэг шэнги байдаг һэн. Юрэдөөл, Баян Тугадай хажууда номоо үзэхэдэшни ехэл ойлгосотой, туһатай байжа, мунгал медаль абаха аад, эртээнһээ хургуулиин зүгһөө захи хэлдэггүй байжа, аттестат соогоо гансал черченеэр дүрбэтэй, дунда хургуулида дүүргээ бэлэйб.

Тиигээд үнөөхи Хандуудай абгаймни нэгтэ ингэжэ хөөрөө ашиг бэлэй: "Эртэ урда сагта олон бурхад дэлхэие тойрожо ябаа ха. Манайшые энээгүүр бурхад үе үе болоод лэ, залардаг байһан гэжэ. Дара Эхэ бурхан энэ Баян Тугад дээрэмнай һуужа амарһан юм гэжэ минии заа байхада хүгшэд хөөрэлдэгшэ һэн. Ши үдэр бүри тэндэ ошоло ха юмши, адаглажа хараарай даа. Баян Тугадай наһа таладань нэгэ хонхосог табсан шэнгээр харагдаха юм. Тэрэ Дүр Эхын һуужа амарһан табсан юм гэлсэгшэ һэн..."

Тэрэ гэхэн саһаа хойшо олон жэлүүд ходорон ошоо даа, тэрэ һайхан сэдхэлтэй хүгшэд үбгэдшые бурхандаа үни ябанхайнуу яахабши даа, алтан дэлхэйн жама ёһо тиимэ ха юм даа... оорөөшые мүнөө хүгшэн эжы болонхой, аһа зээнэрээ шадалайн зэргээр үргэлсөө боложо һуудагби. Тиихэдэ эдэндэ хөөрөл үгэхэ бага сага юумэ мэдэхэ байһандаа үнөөхи һайхан наһаата урихан зантай, номшо даруухан эжынэртэ, эгшэнэртэ сэдхэхэ ходо халуун баяр хүргэжэ ябагшаб.

Л. НАМЖИЛОВ

НЭРГҮЛЭГТЭЙ— ХАЛУУН ТАХАЛ!

Санитарн эпидемиологическа хиналтын городской түб республикын ба хотын ажаһуугшадые манай нютагта халдабарита халуун тахал (холерэ) үбшэнэй дэлгэрхээр онсо аюултай байдал тухай мэдээсэнь. Монгол орондо тусхайта бэшэ мэдээнүүдэй ёһоор тусгаар аюултай гэдэһэ доторой халуун тахал үбшэн элрүүлэгдэбэ. Хүнүүдэй наһа бараһан ушарнууд бии.

Халуун тахал—тусгаар хиналгада абтаха халдабаритай үбшэн. Халуун тахалай вибрион үбшэ дэлгэрүүлнэ. Хүнүүд бөө бээдэ иимэ үбшэ халдахаа аюултай. Халуун тахал үбшэ агаараар, уһаар, эдэе хоолой зүйлүүдээр болон харилсаанай-ажаһуудалай аргаар халдажа болоно.

Энэ халдабарита, хүнэй ами наһанда аюултай халуун тахалһаа нэргылхэ гэдэл, бөөлжэһэн гү, али шэшэнгир үбшэнэй хүрээбэл, саг дары эмшэндэ хандаха хэрэгтэй.

Лариса БАЙРОНОВА,
санитарно-эпидемиологическа хиналтын городской түбэй врач-эпидемиолог.

Ниссэл хотын ногоон дэлгүүртэ алим жэмс, газарай эдээн элбэгээр аураагдаһана.

Г. САМБЯЛОВАЙ фото.

Туһатай зүбшээ ШАСАРГАНЫН НАБШАҢАЙ

Шасарганын хүнэй бээдэ туһа асардаг ба тэрэнэй шэнжэ тухай уншагшаднай мэдэнэ ёһотой. Зүгөөр шасарганын набшаһанай В₁, В₂, В₆, аскорбин кислота болон бусад хүндэ хэрэгтэй витаминуудаар ехэл байһыень заримдаа мэдэниһегүй байжа магадгүй.

Намартгаа жэмсээ түгшэ хойноо набшаһануудынь ба суглуулалсажа абаба. Витаминуудаар баян унда бэлдэ түлөө набшаһаһа юрын набшаһаһа адалрхуун хэршэжэ, жэжэ болгохо ёһотой. Бусалжа байһан нэгэ стакан үбшэ эдээнэй халбагаар хэршэ бэлдэһэн набшаһаһа хэршэ эдэсшүүлэгтэй.

Тэрэнэйнгээ хүрэн хойно шүүгээд, уухадатнай болсох. Үбэлдөө хэрэглэхын суглуулһан набшаһаһа нардалда һараһа дорой халда байлжа хатаһан хойноо хур газарта хадагалха эрилтэй. "Труд" газетһээ аби

Тарбагатайһаа мэдээсэнэ

ӨӨҺЭДЫН ХИРПИИСЭТЭЙ

Таряашадай ажахынуудай Ленинэй эрэмжэтэ нэгэдэлдэ өөһэдын хирпиисэтэй Хирпиисын цех хүдэлжэ эхилхээр олон үлгэрөө. Мүнөө үедэ ажахыдаа ехэ олзо туулаагүйһые һаа, энэ цехэй продукци өөргөхидтэ ходоодоо хэрэгтэйл байдаг. Таряаша заводой хирпиисэхээ хэдэн дахин үлгүр бшуу.

Зунай сагта хирпиисыемнай үрдилдэжэ байдаг, гэжэ тус цехэй бригадир Пётр Сластин хөөрэнэ.

Ажахын түб буусаһаа хэдэн модо зайда шодог энэ цехтэ гол түлэб залуу хүбүүд үлдэдэг. Иван болон Георгий Ковалевууд, Сергей Солодухин, Григорий Назаров болон бусад эдэ жэлнүүдтэ ажалдаа яһала үлгэрлэнхэй, хайн шанартай хирпиисэ гаргадаг олонхой.

Үбэлэй сагта тэдэнэр ажахыдаа түлээ яһала бэлдэдэг. Дулаан болохолоор, бороо эцэжэ, хирпиисэ галдадаг пеэшэнүүдээ харабарилдаг юм. Энэ зунһые тэдэнэр туха үлгөөгүй хүдэлөө.

Зунай туршада 100-120 мянган хирпиисэ үйлданабди, гэжэ бригадир П. Сластин хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Июнь һараһаа ажахын барилгашадта, тус хубийн барилга хэгшэдтэ 50 мянган хирпиисэ худалдаад байнабди.

БАЯН УРГАСА АБАХАНЬ

Хүйтэнэй дунда хургуулин хурагшад жэл бүхэндэ хартаабха болон газарай бусад эдээ ехээр таридаг.

Биологийн багша Нина Калистратовна Колесникова, лаборант Надежда Александровна Афанасьева энэ хэрэгыень хүтэлбэрилдэг. Хабар эртээр тэдэ рассада хуулгаад, газараа бэлдэдэг. Тиигээд бүхэли зундаа ургасаяа харууһалдаг.

Хүүгэдэй ургуулан овоц хургуулин столоводо бүхэли үбэлдөө байдаг. Гадна хурагшад мүнгэ олохо зорилготойгоор хоёрдохи жэлээ нэгэ гектар талмай дээрэ хартаабха тариба. "Искра" колхозһоо абһан энэ газар дээрээ хурагшад гэртэнээ асарһан үрэнэнэй хартаабха тарижа, намартаа худалдаад, нёдондо яһала олзотой байгаа бэлэй.

Олоһон мүнгөөрөө хургуулидаа хүгжэмэй түхээрэлгэ, столоводоо аяга, табак абаа һэн. Шэрэ будаг абаад, хургуулингаа байһан шэрдээ. Гадна хуралсалай жэлэй туршада элдэб һонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэлгэдэ энэ мүнгэниинь ехэ тунһатай байба.

Энэ жэлдэһые ахалагша классуудай хурагшад багшанар В.А. Рыжакова, В.И. Владимиров, П.И. Злобина гэгшэдэй хүтэлбэри доро баян ургаса абахань лабтай.

С. ТЮЛЮКИН.

ЗОЛТОЙ ЯБЫШ, ЖОЛООШОН

(Зураглал)

Аймагай түб - Хурамхаан ажаһуудаг тусхайнгаа танил, үе һаһан жолоо жолооноор хүдэлһэн, өөһөнһые авто-хүлэгэингоо баряад, түрэл республикындаа һийслэл - Улаан-Үдэ руу ходел харгылдаг, үлгүрэй сагай хэдэ хүндэ шэрэ болооһые һаань, элдэб хэргэ зээдэг Василий Ринчиноотой уулзажа, хани хуунаар хөөрэлдөө һэмди.

Тусхайнгаа болооб. Тусхайн гэгшээ бээб даа. Тусхайн ялаа, машинадаа хуунаарби, гэжэ Василий Батожапович энеэбхилэн хөөрөө.

Тусхайн тамирай хайн һаа, тусхайн ябаһаниинь дээрэ гүб гэгшээ бэлэйб. Тусхайнһые тиимэ ааб даа. Тусхайн хуурай хоёр жэлэй хугасаа тусхайн ажал хэлһэнһингээ тусхайн түлөөһэ абанагуйлди тусхайн Гайхалтай гү? Манай "Искра" гэжэ таряашанай тусхайн олоо мууда муудаһаар, тусхайн һаала шахуубди.

Хэдэ жэлэй туршада тусхайноор хүдэлөө тусхайн? Таби юһэн ондо аймагай комиссаридай туршалгаар Улаан-Үдэдэ авто-хургуулидаа хуража, тусхайноо мэрэгжэлтэй

болоо һэм. Удаань сэрэгэй уялгата албанца ябахадаа, энэ мэрэгжэлээрээ хүдэлөөб. Нютагаа бусажа ерээд, түрэл совхоздоо мүнөө хүрэтэр хүдэлһэб, гэжэ нүхэрни харюусана.

Василий Ринчино хадаа ажалайнгаа намтар арбан зургаан һаһатайһаа эхилээ. Тиигээд тэрэ долоон класс дүүргээд ябаа. Колхозойнгоо гаражтай зэргэлэн шахуу байдаг хадаа Вася хүбүүн ходел трактористнуудтай уулзажа, энэ тэрын юумэ хэхэдэн тунһаламжа үзүүлдэг һэн. 1956 ондо Хурамхаанай аймаг дотор шэрэ газар элдүүрилхэ болоходонь, тракторта һуужа, Зүүн Хүнгийн шоргонда газар хахалжа эхилээ һэн. Эндээ хоёр жэл шахуу хүдэлөөд байхадаа, түрэл Сталинийнгаа нэрэмжэтэ (Мүргэн) колхозой правлени болон парткомой магтаалай грамотаар шагнагдаа бэлэй.

Жолоошон Василий Ринчино Хурамхаанай совхозой, мүн аймагай жолоошодой дунда дэлгэрһэн ажалай мурьсоондэ хабаадалсан, олон удаа шалгаржа, түрүү һуури эзэлһэн байха юм. Тийн молор хайхан Монгол шотагаар, парата Дунда Азияр аяншалха путёвкодо хүртэлһи, тииншэ түрэл Буряад оронойнгоо үйлэдбэрийн

түрүүшүүлтэй сугтаа аяншалааһые ерһэн байха.

Үйлэдбэрийн түрүү зэргэдэ ябаһан Василий Ринчино сээр сагаан сэдхэлтэй, хүндэ ходел туһа хүргэхэ, залуушуулые хайнаар хурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг гэгшээ ааб даа, - гэжэ олон жэлэй хугасаа соо Хурамхаанай совхозой директорээр хүдэлһэн Дансаран Цыденжапович Дондуковтой хөөрэлдэхэдэ, хэлээ һэн.

Василий Батожапович һаһанайнгаа нүхэр Дулмажабтай сугтаа хүбүү, басагадаа яһала хайнаар хүмүүжүүлэн, гарьганзагада, хүлыень дүрөөдэ хүргэһэн гээд тэмдэглэлтэй.

Г. БАДМАЕВ, манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Василий Ринчино.

Авторай фото.

ХҮҮГЭДТЭ ТУНҲАЛЫТ!

1996 оной январийн 1-нэй мэдээгээр, Тунхэнэй сагта 18 наһа гүйсөөгүй 9145 хүүгэд бии юм. Тусхайн соо олон хүүгэдтэй (4-һөө дээшэ) гэр бүлһи гэр - 587, тулюур байдалтай бүлһинхид - 266, тусхайн хэнзэнэр - 89, мүн 169 инвалид хүүгэд үлдэдэг. Мүнөөнэй хүшэр сагта өөһэдэгөө тэжээхэ, тусхайн аргагүй эдэнэртэ тунһалхын тула аймагай тусхайн социальна талаһаа хамгааллын таһаг аймагай захиргаанда ханджа, залуушуулай түбэй тусхайн дамжуулахыень гуйгаа һэн. Тулюур байдалда тусхайн хүүгэдые түлөөһэгүйгөөр эдээлүүлхэ столово, тусхайн болон эрэмдэг хүүгэдые найжалха түб элдэ тусхайн хүүгэдтэ хараалагдаа бэлэй. Гадна ганса бие тусхайн хүүгэдые харууһалха, медицинскэ тунһаламжа

үзүүлхэ зорилготой үдэрэй стационар эндэ нээгдэхээр тусэблэгдөө һэн. Аймагай захиргаан гуйлгыень хараада абажа, зүбшөөгөө. Гэбэһые байһангые болбосон түхэлтэй болгохын тула горитой заһабарилгын ажал хэгдэхэ, мүн элдэб хэрэгсэл түхээрэлгэнүүд тодхогдохо болоһон юм. Энээндэ тон ехэ мүнгэн гаргашалагдаха болоод, заһабарилгын ажал зогсоогдоо. Социальна хамгаалгын таһаг аймагай болон республикын бүхы зондо, олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ туһа эрижэ хацдаа һэн. Гэбэһые мүнөө, сагай хүшэртэ, даб гээд мүнгэ үгэжэрхихэ зон олдоногүйл даа...

Манай корр.

"Буряад орон - 96" гэгһэн фотоконкурсно

Уһа голлой дуулимда, Зунай үдэрэй дулаанда Зугаалхада аятай даа!

М.ШАНТАКОВОЙ фото.

ЗУНАЙ АМАРАЛТЫЕ ЯМАРААР ҮНГЭРГӨӨБ?

хурагшадтай зунай амаралтын таһа дүүрэхэ тээшээ боложо байна. Зунай саг богонихон, дууһаха болзорын ойртожо байна.

Уданшьегүй хургуулин хонхо жэнгиржэ, хурагшад эрдэм ухаанай зургоор урагшаа дабшахаяа хургуулинууд тээшээ субахань бээз.

Үхибүүдэй зунай амаралтые үнгэргэхэ гэгшээ урдандааһые бултанай хабаадалгатай хэрэг байгаа, мүнөөһые удха шанарын буураагүй. Мүнөө зарим гэр бүлэнүүдэй материална талаараа хүшэр байдалда ороһон сагай үедэ үхибүүдэй зунай амаралтые тунһатайгаар үнгэргэхэ гэгшээ бүри хүндэхэн болоод байна гэгшээ.

Аймагай эрдэм хуралсалай управлени, социальна хамгаалгын таһаг, ажалаар хангадаг түб, хуулийн наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй хэрэгүүдэй талаар комисси, предпритинууд болон эмхи зургаанууд хурагшадтай зунай амаралта эмхидхэлсэбэ. Зохёогдоһон программын ёһоор хургуулинуудай дэргэдэ элүүржүүлгын 22 талмай (площадка) нээгдэжэ, эндэ 862 үхибүүн, ажалай болон амаралтын 23 лагерья 2008 үхибүүн гэрһээ ябажа амарха байһан юм. Теэд үнөөхил мүнгэнэй дутадаһанһаа боложо, зарим хургуулинуудта амаралтын талмайнууд хүдэлөөгүй.

Хоёр жэлэй туршада хүдэлөөгүй байһан "Гэсэр" лагерь мүнөө жэлдэ дахинаа нээгдэжэ, эндэ 100-гаад гаран хурагшад амараад байна. "Гэсэр"

лагериине дахинаа нээхэ талаар бэлдэхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эндэ амарһан үхибүүд 5 ондо ондоо шэглэлтэй кружогуудта - спортын, математикын, ород, англи, буряад хэлэнүүдтэ ябаа. Нэгэ үхибүүнэй амарха путёвко 70 мянган түхэриг сэнтэй байгаа, түрэлхид 30 мянгыень түлэжэ, бэшыень предпритинууд болон эмхи зургаанууд, социальна страхованиин жаса түлэбэ. Социальна хамгаалгын таһагай путёвконуудаар "Здоровье" гэгһэн бага предпритида - 191, Баянголой хүүгэдэй байшанда - 50, Енгорбойн аршаанда - 30, хамтадээрээ 271 үхибүүн амараа. Мүн энэ таһагай аша туһаар эрэмдэг болоһон - 30, һула бээтэй 30 үхибүүн тусгаар эмхидхэгдэһэн лагерья 2 сезонотой туршада амарһан байна.

Хүүгэдэй поликлиникэдэ ходо ябажа, бээз эмнүүлжэ байдаг һула бээтэй 8 үхибүүн Сотниково һууринда оршодог профилакторидо путёвкоор ошожо амараа. хургуулин наһанай 8071 үхибүүнэй 3331-ниинь зунай лагерьнуудта амархаар хараалагдаһан юм. Теэд мүнгэ алтанай үгыһөө боложо, эдэ үхибүүд булдаа амаржа шадаагүй.

хургуулин наһанай үхибүүдэй хэшээнүүдтэ ябаха сагынь дүтэлбэ. Теэд олонинь энэ зундаа үйлсын дунда, хэхэ юумэгүй, гэр тойронгоо үнгэргөө гэжэ мэдэнэбди. Хээзэ сагнай хайжаржа, зунайнгаа амаралтые хүүгэд урданайхида адли хүхюу зугаатайгаар үнгэргэдэг болохо гэгшээб?

Н. ГАРМАЕВА.

Захаамин.

Хүршэнэрэймнай һонин

ГУШААД оной эхээр орон доторнай асари ехэ барилгануудай эхилхэдэ, олон арадуудай түлөөлэгшэд Сибирийн баялигууды ашаглан хэрэглэхэ зорилготойгоор манай ийшэ зөөжэ ерээ бэлэй. Олонхинь эндээ нотагжаһан ааб даа. Гэбэшье тэдэнэр түрэнэн тоонто нотагтаяа харилсаа холбоогоо таһалдуулаагүй, бэе бэедээ айлшалаксажа, ябалсажа байдаг юм. Манай райондо аха дүү татаар угсаатанай түлөөлэгшэд олоор ажаһуудаг юм. Түрэл хэлээ, соёлоо, ёһо заншалнуудаа мэдэжэ, сахижа ябахын тула тэдэнэр оролдолго ехээр гаргадаг болонхой.

Арбаад гаран жэлэй саада тээ татаарнуудай эгээл олоор ажаһуудаг Хохорск нуурида механизатор Вил Миргалиевич Шагиахметовэй үүсхэлээр "Душлык" ("Хани нүхэсэл") гэхэн үндэһэтэдэй ансамбль байгуулагдаа һэн.

ҺОНИРХОЛТОЙГООР ҮНГЭРГЭГДЭҺЭН ҺАЙНДЭР

Ансамблинхид түрэл хэлэн дээрээ һонирхолтой програмнууды бэлдэжэ, олоной дунда мэдээжэ болоо юм. Тиин тэдэнэй эдэхи үүсхэл округтомнай, мүн Эрхүүгэй областьдошье үргэнээр дэмжэгдээ. Олохон районуудта дуу, хатарай ба фольклорно ансамбльнууд эмхидхэгдээ юм. Мүнөө үедэ областдомнай хоёр жэл бүхэндэ ажалай болон хани нүхэсэлэй һайндэр—"Сабантуй" үнгэргэгдэдэг болонхой. Энэ һайн һайхан хэрэгы эхилэһэд гэхэдэ, хохорскынхид болоно. "Сабантуй" һайндэр Боохондо, Онодо, Алайрта үнгэргэгдэе юм. Энэ удаа Черемховско районной Бельск нуурида үзэсхэлэн һайхан Беляя голой эрьедэ үнгэргэгдэбэ. Эрхүү, Ангарск хотонуудта, Нижнеудинский, Алайрай, Нүхэдэй болон бусад районуудта ажаһуудаг татаар угсаатанай түлөөлэгшэд суглараа. Район бүхэн оорын

отог түхээрээ, бэлэг сэлэгээр шэмэглэгдэһэн уга гэгшын урга модонууды тодхоо.

Уданшьегүй найр нааданшье эхилээ даа. һайндэртэ эгээл түрүүлэн ерэнэн доодо-үднхид, удаань оһынхид, боохонойхид хатар наадаяа дэлгээ. Хохорскын ансамблинхидай гүйсэдхэһэн "Минин дэрэбэн", "Сабантуй" гэхэн дуунууды шагнаһад халуунаар хүлээн абаа. Басагадай хатар гүйсэдхэһэн Алена Шагиева, Женя Башанова гэгшэды суглараһад удаан замхаагүй альга ташалгаар үдэшөө. Нүхэдэй районһоо ерэнэн, "Туган авалым" ("Түрэл дэрэбэн") гэхэн ансамблинхид магтаал, һайшаалда хүртөө. Удаань спортивна нааданууд ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэгдэһэн байна. "Хуреш" гэхэн үндэһэтэнэй барилдаанда хабаадаха дуратайшуул олон байгаа. Нүхэдэй районһоо ерэнэн хорин наһатай Андрей

Фроловые газардуулха хүн олдобогүй. Тэрэ гол шан—хони абаха болоо. Үндэр гэгшын баханьн оройдо хүрэжэ, тэндэһээ эрэ таһаа барижа буулгаха гэһэнэ хүнгэн хэрэг бэшэ байшаба. Гэбэшье нотагай хүбүүн Александр Герасимов солбоноо гэршэлжэ шадаһан байна.

Бүхылгэжэ зоогдэһэн модо дамжажа, оройдонь хүрөөд, гэдэргээ бууха мурьсоондэ залуунуул олоор хабаадаа. Эндэ арбан юһэн наһатай Виталий Медзаяков эрхим дүн харуулаа. Гоё гэгшээр шэмэглэгдэһэн хүнгүүды үргэбнэлэн, уһынь салгидуулангүйгоор хэн түргэн абааһахаб гэхэн мурьсоондэ эхэнэрнүүд хабаяа туршаа. Аргамжа татаха, хүлнүүдтээ мэшээг угааад һүрэхэ болон бусад һонирхолтой мурьсоонүүд олоной хабаадалгатайгаар үнгэрөө.

Район бүхэнһөө ерэгшэд эдэб зүйлэй амтатай гэгшын эдэе хоол бэлдэжэ, сугларагшэды хүндэлһэн байна.

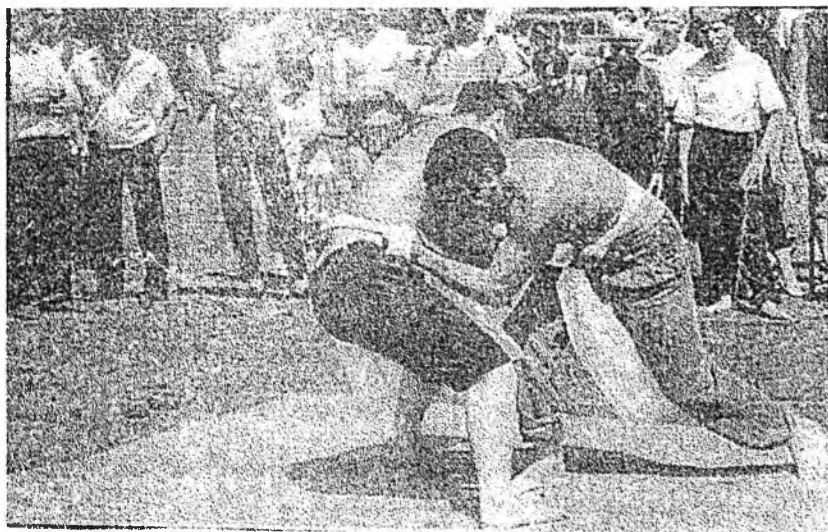
Һайндэр үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдөө даа. Эндэ хабаадаһан хүн бүхэн лэ эмхидхэгшэдтэнь баяр баясхалание, хүргэжэ, ажалдань амжалта хүсэжэ нотагаа бусаһан байха юм.

Б. ХАРАНДАЕВ,
Боохоной районной
"Сельская правда"
газетын редактор.

Усть-Ордын Бурядай автономито округ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ:
Һайндэрэй үегэ.

Авторай архивһаа.

ГАВРИИЛ БОГДАНОВАЙ ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Гавриил Богданов бага наһанһаа спортдо ехэ дуратай һэн. Дунда, дээдэ һургуулинуудта һуража ябахандаа, хүнгэн атлетикээр бээе һорижо, үндэр амжалтанууды туйладаг бэлэй. Эрхүүгэй гүрэнэй университет дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Боохоной багшанарай училищида хүдэлжэ ябахандаа, олохон хүбүүд, басагадые спортдо хабаадуулаа юм. Удаань, Боохоной, Оһын районуудай партийна, совет эмхинүүдтэ хүдэлхэдөө, ажахын, аймагай түб бүхэндэ стадионууды, спортзалнууды бии бдлгохо, физкультура болон спорт эрхилжэ арга боломжонууды олгохо талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө тэрэ Бүгэдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэй вице-президент юм.

Мүнөө жэлдэ хүнгэн атлетикээр Гавриил Николаевич Богдановай шанда хүртэхын түлөө заншаалта мурьсоон табадахая үнгэргэгдэһэн байна.

Мурьсоонэй дүнгүүдээр илань туйлаһан, Дундай нотагай командынхидта Богдановай шан барюулаа. Энэ мурьсоондэ хабаадаг дуратайшуул жэлһээ жэлһээ олошоржо байнхай.

С.ДУГАРЖАПОВ
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Богданов.

Футбол

"СЭЛЭНГЭ" - "ДИНАМО" - 1:0

"СЭЛЭНГЭ" — К. Кобунов, А. Зыков, Ю. Головка (командын капитан), А. Лчкасов, А. Фильшин (А. Симатши, 46), Г. Гарманов, И. Зыков (А. Иванов, 62), В. Малых, С. Хижняк, А. Пойманов (В. Тешерин, 78), В. Марач (Е. Перепечай, 81),

"ДИНАМО" — А. Волосько, Ю. Чухлеба, Е. Гоцицкий, В. Котосов, А. Мухаметшин, А. Данильченко, И. Хужин, С. Тюменцев, В. Иммель (С. Бойко, 74), А. Кисурич, О. Павлов, мурьсоонэй ахамад судья, республиканска категориин судья В. Зиберт (Ю-Сахалинск).

Манай "Сэлэнгын" футболистнууд урда тээнь Омскын "Иртыш" командые илахын түлөө шанга тэмсэл хэжэ, 2:0 тоотойгоор шүүтэ гэжэ мэдээсээ һэмдн. Харин энэ үдэр айлшаар ерэнэн Омскын нүгөөдэ—"Динамо" командатай наадахадаа, тиймэшье бэлээр илань гарахаар бэшэ байба. Юуб гэхэдэ, командын гол добтологшо Олег Павлов Александр Кисурич хоёр "Сэлэнгын" ворота руу бүрбэ сохижо оруулаха һэдэлгэ хэдэн удаа гаргаа, эмхидхээ ха Командын эрхим добтологшодой нэгэн Кисурич үнгэргэгдэһэн наадануудта 10 бүмбэгэ сохижо оруулан байха юм. Тиймэһээ энэнэй хойноһоо һайн хамгаалалта хэһын тула "Сэлэнгын" хамгаалагша Головка Зыков хоёр ехэ оролдолго гаргажа, айлшанай бүмбэгэ сохиулбагүй. Тиигэшье һаань, Кисурич хоёр удаа эдэнэр харгалзалга дороһоо гарамсаараа, абаһан бүмбэгээ сэлэнгынхиды ворота руу мэргэлжэрхихэ юм. Манай командын вратарь Константин Кобунов айлшанай шангаар сохиһон бүмбэгэ шадамар бэрхэ абажа, стадиондо сугларагшадта һайшаагдана.

Нааданай эхийһээр 38-дахи минутын ябажа байхада, "Сэлэнгын" футболистнууд тоо нээжэ, одоошье стадион дээрэ ехэ баяр болго. Энэ бүмбэгэ командын добтологшо Андрей Пойманов эршэтэйгэ сохижорхөө. Воротада дүтэлһэн Георгий Гарманов энэнэйгэ толгойгоороо залажа, ворота руу оруулжархөө а юм. Энэ үедэ удаа айлшад "Сэлэнгын" футболистнуудта тоогоо нэмээлгэхэ тула оролдобо.

"Сэлэнгын" футболистнууд Марач, Гарманов, Лчкасов, Иванов болон бусад тоо нээхэ аргатай байһан аад, бэелүүлжэ шадаагүй харамтай.

Энээгээр уулзалга дүүрэжэ, манай футболистнууд гурбан олон нэмэритэй болоһон байна. "Сэлэнгын" футболистнууд Нижнеартовск, Тобольск хотонуудай командануудтай ээлжээр наадаяа үнгэргэхөөр мордобо.

Б. ЦЫРЕМПИЯН

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор **А. Л. АНГАРХАЕВ.**

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕГИ: С.Д.РИПЧИНОВ (редакторай орлогшо), Б.М.Ж.ЖИГЖИТОВ (харюусалгата секретарь), Р.Б.ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президенттын ба Правительство аппараты), Д.Д.СУИДАРОВ (Буряад Республикын Арадай Хурал, таһагууды даатгад: Г.Х.ДАШЕЕВА, Ц.Ц.ДОЦДОГОЙ, С.Д.ОЧИРОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Ч.Н.ПИШТАЕВ. (хэблэхэй директор).

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Калацдаршвиллин үйлэс, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй: 2 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэлэг 4296. Хэблэлдэ тушаалаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" газет АО-до газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 7828.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариатай - 2-62-62, таһагууд: нийтэсэ - 2-55-97 (даатганы), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа - 2-64-36 (даатганы), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эртэмэй болон һургуулинуудай - 2-60-21, (даатганы), 2-57-63, олонингийн хүдэлмэрийн ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (даатганы), 2-34-05, 2-69-58; орнуулгын - 2-67-81; корректорнүүдэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентнүүд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-35-95.